

Spis treści

Wstęp	3
1. Podstawy geografii, gospodarki i etnografii Kaukazu	7
1.1. Zróżnicowanie geograficzne w regionie	9
1.2. Rolnictwo	11
1.3. Zasoby naturalne	14
1.4. Osadnictwo i komunikacja (transport)	14
1.5. Zróżnicowanie etniczne	17
2. Charakterystyka stosunków miejscowych i potencjału konfliktów na przykładzie małej grupy etnicznej	21
2.1. Kompleksowość struktur etnicznych i polityczno-geograficznych	27
2.2. Problem uchodźców i rozpaczliwy stan gospodarki	32
3. Stalinowskie deportacje narodów kaukaskich i ich konsekwencje	39
3.1. Przymusowe przesiedlenia Kozaków i Kurdów przed 1941 r.	42
3.2. Dalsza destabilizacja sytuacji w okresie II wojny światowej	45
3.3. Deportacje Karaczajów, Czeczenów, Inguszków i Bałkarów	46
3.4. Deportacje w Gruzji	47
3.5. Konsekwencje dla aktualnej sytuacji	49
4. Geneza i aktualne problemy konfliktu karabachskiego	53
4.1. Historyczne przesłanki genezy konfliktu w okresie carskim. Struktura geograficzna, etniczna i kolonializm rosyjski	56
4.2. Górski Karabach w latach 1918–1921	58
4.3. Rozwój konfliktu karabachskiego w okresie Związku Radzieckiego	65
4.4. „Pieriestrojka” i odnowienie się konfliktu azersko-ormiańskiego	71
4.5. Wydarzenia w Górskim Karabachu od 1988 r.	75
4.6. Front Ludowy Azerbejdżanu i komuniści	79
4.7. Nowe kryzysy w niepodległym Azerbejdżanie	81
4.8. Perspektywy uregulowania konfliktu?	82

5. Wojna w Czeczenii. Geneza i przebieg	85
5.1. Region północnokaukaski	88
5.2. Periodyzacja wojen kaukaskich	90
5.3. Wojny nurydzkie	93
5.4. Dżihad i tarika	94
5.5. Poddanie się potędze Rosji	95
5.6. Kontynuacja „ghazawatu”	96
5.7. Stosunki rosyjsko-czeczeńskie w latach 1991–1994	96
5.8. Faza „tolerancji”	98
5.9. Od skrytej do bezpośredniej interwencji	101
5.10. Alternatywy rozwiązania problemu Czeczenii	104
5.11. Przyczyny wojny w Czeczenii	106
5.12. Proces decyzyjny rozpoczęcia wojny w Czeczenii	107
5.13. O planach wojny Moskwy i Groznego	109
5.14. Przyczyny w opóźnieniu zdobycia Groznego – „wojna informacyjna” Dudajewa	110
5.15. Problemy sprawności armii rosyjskiej	112
5.16. Błędy w rozpoznaniu	113
5.17. Niewystarczające przygotowanie operacji wojskowej	114
5.18. Oficjalna ocena sprawności wojsk rosyjskich	114
5.19. Specyficzne braki w prowadzeniu wojny w Czeczenii – nierozłączne słabości rosyjskich sił zbrojnych i ich kierownictwa	115
5.20. Wojna w Czeczenii – powodem dla żądań militarnych	116
5.21. Jakiej armii potrzebuje Rosja	117
5.22. Podsumowanie	117
6. Konflikt osetyńsko-inguski	121
6.1. Wybuch i przebieg konfliktu wojennego w 1992 r.	124
6.2. Geneza konfliktu	124
6.3. Eskalacja konfliktu zbrojnego	128
6.4. Trzydzieście ciężkich dni jesieni 1992 r.	130
6.5. Przemiana konfliktu w chroniczny problem terytorialny	133
6.6. Wnioski wynikające z konfliktu	140
7. Problem tożsamości narodowej i powstanie ruchów narodowych w Dagestanie	143
7.1. Tożsamość narodowa w Dagestanie przed sowietyzacją	145
7.2. Skutki sowietyzacji	146
7.3. Ruchy narodowe od „pieriestrojki”	146
8. Mniejszości etniczne w państwach zakaukaskich	149
8.1. Sytuacja w Armenii	151
8.2. Problemy mniejszości w Azerbejdżanie	152
8.3. Konflikty międzyetniczne i napięcia w Gruzji	154
8.4. Podsumowanie	158

9. Nowy model konfliktu po zakończeniu „zimnej wojny”	161
9.1. Od „gorącej” do „zimnej” wojny etniczno-narodowej	163
9.2. Wojna w Czeczenii	164
9.3. Cywilna kontrola armii	166
9.4. Opozycja rosyjska przeciwko wojnie w Czeczenii	167
9.5. Wojna w Czeczenii i przestrzeganie konwencji genewskich	167
9.6. Prawa człowieka i zobowiązania personelu wojskowego	168
Zakończenie	169
Wykaz skrótów	171
Bibliografia	173